

Danes posebno čuti pomoč začetnika svete cerkve Jezusa Kristusa in mogočno varstvo Matere Božje.

Po človeško seveda so papežu Leonu XIII., 88 letnemu starčku, dnevi življenja šteti, ven-

dar smemo upati, da mu vsemogočni Bog dá doživeti še kaj veselega za sv. cerkev, da bode tudi na tem svetu imel nekoliko povračila za 20 letni trud v sv. cerkvi.

Slava Leonu XIII!

Književnost.

Slovenska književnost.

Knjige družbe sv. Mohorja za leto 1898.

Koledar družbe sv. Mohorja za leto 1898. Str. 128 + 80. — Bogato založen kakor po navadi je tudi letos naš dični koledar. Ni nam namen, tudi ni potrebno, naštevati in hvaliti vseh spisov, ker to bi bilo nositi vodo v Savo. Radi priznavamo, da so vsi objavljeni spisi dobri in vredni objave, a omenjamo še posebej, da so nam vrlo ugajali sestavki: „Cesarska pesem“, ki je ne samo temeljit, ampak tudi zares poljuden opis; „Vmeščanje koroških knezov na Gosposvetskem polju“, ki je znamenita črtica iz domače zgodovine; „Zlatomašnik Frančišek Lavrenčič“, ki je prijazen spomin zaslužnega moža, „Irenej Friderik Baraga“, ki je tehten in cenjen donesek k življenjepisu velikega našega rojaka; „Za brata“, ki je za ljudstvo res vzgledna povest; običajni „Razgled po katoliških misijonih“, katerega vedno tako radi beremo, in dva jako praktična, primerna sestavka o viničarstvu pa zidanju domačih poslopij, ki sta vse hvale vredna. Ako vrh tega še omenjamo prav lepe pesmi in obilo lepih podob, povedali smo ob kratkem — res le ob kratkem! — vse, kar nam je na srcu ob tej lepi knjigi. Poznamo mnogo lepših koledarjev, ki jih imajo veliki narodi, in ki zahajajo v številu pol milijona ali še več med narod: toda ne poznamo tako porabno in koristno sestavljenega, kakor je naš.

L.

Poljedelstvo. Slovenskim gospodarjem v pouk spisal Viljem Rohrman, strokovni učitelj na deželni kmetijski šoli na Grmu. I. del splošno poljedelstvo. 8°. Str. 144. — Ta knjiga ne samo da ni odveč, marveč je jako potrebna za napredek našega naroda, katerega večina se bavi bolj ali manj s poljedelstvom. Tudi poljedelstvo hitro napreduje, potrebe in razmere se predrugačujejo, torej se ne more reči, da nam zadostuje dosedanje poljedelsko slovstvo. — Naša knjiga meni jako ugaja; gledé na preproste kmetijske bralce pa sodim, da je zanje pisana previsoko. Naš kmet ima bistro glavo, toda nima učenosti. Zato ne umeva tega, kar se opira na znanstvo. Zato se bojim, da ne bo rad čital te nekoliko težke knjige. Kjer pa ali potovalni učitelj, ali pouk v kme-

tiških zadrugah pride kmetu na pomoč, tamkaj se bo vnel za čitanje in polagoma premagal težave. Vendar želimo, naj bi bili naslednji zvezki pisani bolj po domače.

Agricola.

Slučaji usode. Roman. Spisala Pavlina Pajkova. V Gorici. Tiskala in založila „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček. 1897. 8°. Str. 343. Cena 72 kr. — Čuli smo že razne glasove o tem romanu. Ker smo na jedni strani popolnoma prepričani o najboljših namenih naše neutrudljive pisateljice in priznavamo temu romanu tudi нравno vrednost, a ker na drugi strani ne moremo biti zadovoljni z njegovo tehniko in obliko, zato bi pač najrajši molčali o tem pojavu. A časnikarska dolžnost in želja bralcev nas sili, naj povemo o njem svojo misel.

Naš roman ima dobro нравno podlago, pošteno vsebino in čist namen. Nasproti sedaj navadnemu označevanju ženskega spola, kakor da je njega glavna moč na čutni strani, kaže pisateljica, da se ženski spol lahko odlikuje tudi z duševnostjo in z značajem. Mnogokratni prevrati v razvoju dejanja, široko razpletena delavnost oseb, lahkotno gibanje v raznih krogih — vse to deluje prijetno na bralca. Zadovoljni pa nismo — že takoj z naslovom ne. Vera in pamet ne pripoznavata niti usode niti slučajev. Dogodki, ki so sami slučaj, v katerih ni previdnosti božje, ne morejo nikakor biti predmet prave zgodovine, tudi ne za vzgled ali za svarilo ali za nauk. Opisovanje slučajev je — igrača. — Da razvoj naše povesti ne ugaja zahtevam srednjega — ne pravim novega! — romanopisja, priznava mi brezdvomno vsak veščak. Opisovanje je semtertje čudno, okorno, da se vidi naglica. — Najmanj pa moremo pohvaliti jezikovno obliko. Da ne govorim o slovniških napakah, o nepravilni rabi sedanjika, perfektivnih in imperfektivnih, prehajalnih in neprehajalnih glagolov, (n. pr. „okrevati koga“), omenjam, da je na mnogih mestih čisto tuj, nemški slog, n. pr.: „Ženske vaše vrste so iskane, dvorjene, občudovane, oboževane, a ne ljubljene, ker niso čislane“ (str. 183.), drugodi je vsaj nenavaden.

Radi priznavamo pisateljici lepe vrline, toda neziprosno zahtevamo, da se piše slovenska knjiga v